

Taiteiden tutkimuksen valintakoe 2.6.2022 klo 14–17

Valintakokeen ennakkomateriaali

- Taylor, Hollis & and Hurley, Andrew (2015). Music and Environment: Registering Contemporary Convergences. *Journal of Music Research Online*, 6. [Linkki aineistoon](#).
- Jaakko Seppälä (2020): The Style of Nordic Noir: *Bordertown* as a Stylistic Adaptation of the Prototype. In Badley, L., Nestingen, A., Seppälä J. (eds.) *Nordic Noir, Adaptation, Appropriation*. Palgrave Studies in Adaptation and Visual Culture. Palgrave Macmillan, 255-273. ISBN: 978-3-030-38658-0 (E-Book), 978-3-030-38657-3 (Hardback). [Linkki aineistoon](#).
- Korsmeyer, Carolyn (2018): Taste and Other Senses: Reconsidering the Foundations of Aesthetics. *The Nordic Journal of Aesthetics*, 26(54). [Linkki aineistoon](#).
- Catherine Charlwood (2018): National Identities, Personal Crises: Amnesia in Kazuo Ishiguro's *The Buried Giant*. *Open Cultural Studies*, 2(1), 25–38. [Linkki aineistoon](#).
- Cleveland, Janne (2020): Making Community in the Age of Migration: What Is the Role of Social Media in Contemporary Theatre. *Critical Stages, The IATC journal*, 21. [Linkki aineistoon](#).

Lue huolellisesti kaikki ohjeet läpi

Koe koostuu 2 osasta. Kokeen kesto on 3 tuntia. Voit jakaa koeajan osien välillä haluamallasi tavalla. Voit liikkua osien välillä kokeen aikana vapaasti. Jos jokin osa jää sinulta kesken, viimeisin tilanne tallentuu vastaukseksi. Vastaa kaikkiin osioihin.

Sinulla saa kokeen aikana olla auki ainoastaan valintakoejärjestelmä sekä erillinen aineistotiedosto. Voit luonnostella vastauksiasi ruutupaperille. Ruutupaperille tekemiäsi merkintöjä ei huomioida arvostelussa.

Valintakokeen arviointi

Valintakokeessa on 2 osaa. Osasta 1 voit saada 0–40 pistettä ja osasta 2 voit saada 0–60 pistettä. Hakijat asetetaan osan 1 pisteiden perusteella paremmuusjärjestykseen. Kokeesi osa 2 voidaan jättää arvioimatta, jos saat kokeen osasta 1 vähemmän pisteitä kuin 100. parhaaksi sijoittunut hakija sai pisteitä kokeen osasta 1.

Sinun on mahdollista tulla hyväksytyksi vain, jos sijoitut kokeen osasta 1 annettujen pisteiden perusteella parhaiten menestyneiden 100 hakijan joukkoon. Sinun pitää lisäksi saada osasta 1 vähintään 20 pistettä ja osasta 2 vähintään 30 pistettä. Osien pisteet lasketaan yhteen. Opiskelijoiksi valitaan parhaat pisteet saaneet hakijat.

Valintakokeen osassa 1 vastaat ennakkoon luettavan materiaalin pohjalta tehtyihin kysymyksiin. Osa 2 perustuu ennakkoon luettavaan materiaaliin sekä koetilaisuudessa jaettavaan aineistoon. Tehtävä mittaa asiasisällön jäsentynyttä hallintaa sekä kykyä hyödyntää koetilanteessa annettavaa aineistoa. Vastausten arvostelussa keskeisiä kriteerejä ovat asiasisältö, käsitteellinen selkeys, johdonmukaisuus ja kielellisen ilmaisun sujuvuus.

Osa 1

Osassa 1 vastaat ennakkoon luetun materiaalin pohjalta tehtyihin monivalintakysymyksiin sekä kahteen esseekysymykseen.

Osan 1 tehtävät 1.2 ja 1.3 tarkastetaan vain, jos saat osan 1 tehtävästä 1.1 (monivalintatehtävästä) vähintään 10 pistettä. Jos saat tehtävästä alle 10 pistettä, pisteesi osasta 1 jäisivät joka tapauksessa alle osasta vaaditun 20 pisteen.

Tehtävä 1.1

Vastaa monivalintatehtäviin 1.1.1–1.1.15 ennakkoon luetun materiaalin pohjalta. Valitse kunkin monivalintakohdan vaihtoehdoista yksi (1), joka lukemasi perusteella sopii väittämään. Jos et halua vastata kysymykseen, tee merkintä kohtaan ”Jätän vastaamatta kysymykseen”.

Jokaisesta oikeasta vastauksesta annetaan kaksi pistettä (+2 pistettä). Väärästä vastauksesta ei anneta eikä vähennetä pisteitä (0 pistettä). Mikäli teet merkinnän kohtaan ”Jätän vastaamatta kysymykseen”, kysymyksestä ei anneta eikä vähennetä pisteitä (0 pistettä). Mikäli et tee merkintää mihinkään kohtaan, kysymyksestä ei anneta eikä vähennetä pisteitä (0 pistettä). Voit saada yhteensä 0–30 pistettä.

Vastaa kysymyksiin 1.1.1–1.1.3 seuraavan artikkelin mukaisesti: Taylor, Hollis & Hurley, Andrew 2015. "Music and Environment: Registering Contemporary Convergences".

Vastaa kysymyksiin 1.1.4–1.1.6 seuraavan artikkelin mukaisesti: Korsmeyer, Carolyn 2017. "Taste and Other Senses: Reconsidering the Foundations of Aesthetics".

Vastaa kysymyksiin 1.1.7–1.1.9 seuraavan artikkelin mukaisesti: Seppälä, Jaakko 2020. "The Style of Nordic Noir: *Bordertown* as a Stylistic Adaptation of the Prototype".

Vastaa kysymyksiin 1.1.10–1.1.12 seuraavan artikkelin mukaisesti: Cleveland, Janne 2020. "Making Community in the Age of Migration: What is the Role of Social Media in Contemporary Theatre".

Vastaa kysymyksiin 1.1.13–1.1.15 seuraavan artikkelin mukaisesti: Charlwood, Catherine 2018. "National identities, Personal Crises: Amnesia in Kazuo Ishiguro's *The Buried Giant*".

Tehtävä 1.1.1

Äänimaiseman (*soundscape*) tutkija tarkastelee R. Murray Schaferin mukaan

- äänien käyttöä halutun tunnelman luomiseksi ympäristöön.
- ei-ihmisten kollektiivisesti tuottamia ääniä ja niissä tapahtuvia muutoksia ilmastonmuutoksen vaikutuksesta.
- kuvataiteen ja äänitaiteen vuoropuhelua nykytaiteen museoissa.
- ihmisen ja hänen ympäristönsä äänien välistä suhdetta ja sitä, mitä tapahtuu, kun äänet muuttuvat. **(oikea vastaus)**

Tehtävä 1.1.2

Uuden musiikkitieteen edustajat (New Musicologists) haastoivat 1980-luvulta alkaen käsityksen, jonka mukaan

- musiikki on pohjimmiltaan itseensä viittaavaa. **(oikea vastaus)**
- musiikki ei ole autonomista.
- sukupuolella on merkittävä rooli musiikissa.
- politiikalla on merkittävä rooli musiikissa.

Tehtävä 1.1.3

Brian Enon mukaan Ambient Music on

- a) kunnianhimoista taidemusiikkia, joka vaatii keskittynyttä kuuntelemista.
- b) tiettyyn ympäristöön luotua musiikkia, joka on kiinnostavaa mutta jonka voi jättää huomiotta. **(oikea vastaus)**
- c) ympäristöön luotu äänimaisema, joka vaatii kaikkien huomion.
- d) synonyymi onomatopoeettisuudelle eli äännemaalailulle.

Tehtävä 1.1.4

Francis Hutchesonin mukaan

- a) kaikki ihmiset voivat aistia kauneutta. **(oikea vastaus)**
- b) Immanuel Kantin käsitys makuarvostelmasta on oikea.
- c) maun käsitettä voi käyttää vain puhuttaessa kirjaimellisesta makuaistista.
- d) kauneuden arvottaminen perustuu valintaan ja rationaaliseen päättelyyn.

Tehtävä 1.1.5

Carolyn Korsmeyerin mukaan 2000-luvulla

- a) Pierre Bourdieu alkoi kehittää sosiologista makuteoriaansa.
- b) estetiikassa on luovuttu ruumiillisuuden käsittelystä feministien vaatimuksesta.
- c) on pohdittu tunteiden ruumiillisia ilmenemismuotoja ja niiden vaikutusta taidekokemukseen. **(oikea vastaus)**
- d) aistihierarkiaa on muutettu siten, että haju- ja makuaisti on nostettu ensisijaisiksi.

Tehtävä 1.1.6

Ruokaa käytetään nykyään performanssien ja installaatioiden osana. Mitä näistä ruuan mahdollisista merkityksistä Carolyn Korsmeyer EI mainitse?

- a) Ruoka toimii naturalistisena symbolina ruumiillisuudelle.
- b) Ruoka voi herättää vastenmielisyyttä.
- c) Ruoka voi olla vieraanvarainen ele.
- d) Ruoka korostaa kulinarismien maailmanlaajuista merkitystä. **(oikea vastaus)**

Tehtävä 1.1.7

Nordic noir vakiintui ja yleistyi käsitteenä

- a) ranskalaisen *série noir* -julkaisusarjan myötä.
- b) ranskalaiskriitikoiden käytettyä käsitettä kuvatessaan Hollywoodin synkkiä elokuvia.
- c) kun brittiläiset kirjallisuudentutkijat käyttivät käsitettä kuvatessaan skandinaavista rikoskirjallisuutta. **(oikea vastaus)**
- d) TV-sarja *Sorjosen* myötä.

Tehtävä 1.1.8

Nordic noir -sarjoille on tyypillistä, että ne koetaan hitaiksi. Kokemus hitaudesta syntyy Jaakko Seppälän mukaan

- a) näyttelijöiden minimalistisesta ilmaisusta. **(oikea vastaus)**
- b) näyttelijöiden avoimesta tunteiden ja ajatusten ilmaisemisesta.
- c) tavasta kuvata peilien ja ikkunoiden kautta.
- d) "cooliuudesta".

Tehtävä 1.1.9

Jaakko Seppälän mukaan Nordic noir -sarjat kuvaavat pohjoismaisia hyvinvointivaltioita

- a) poliisivaltioiksi.
- b) tasa-arvoiseksi valtioiksi, joissa ei ole poliittista korruptiota.
- c) kriittisesti tuoden esiin ongelmia. **(oikea vastaus)**
- d) yhteiskunniksi, joissa mikään ei uhkaa keskiluokan identiteettiä.

Tehtävä 1.1.10

Janne Clevelandin mukaan teatteriohjaaja Robert Lepage on saanut mainetta erityisesti

- a) ohjaajana, joka välttää elokuvallisia tehokeinoja korostaakseen elävää esitystilannetta.
- b) elokuvallisena ohjaajana. **(oikea vastaus)**
- c) taitavana epookin luoja teatterin keinoin.
- d) sosiaalisen median vankkumattomana kannattajana.

Tehtävä 1.1.11

Mitä näistä tulkinnoista Janne Cleveland EI tee Lepagen ohjauksesta?

- a) Teos korostaa vallankäyttäjien ja hallittavien välistä yhteenottoa.
- b) Teos tuo esiin maahanmuuttoon liittyviä ongelmia. **(oikea vastaus)**
- c) Teos kuvaa, miten media vaikuttaa ymmärrykseemme yhteisöllisyydestä.
- d) Teos kutsuu yleisön pohtimaan digitaalisen kulttuurin epävakautta.

Tehtävä 1.1.12

Janne Clevelandin mukaan Coriolanus epäonnistuu hallitsijana, koska

- a) hän ei pysy teknologisen kehityksen mukana.
- b) hän ei hyödynnä sosiaalista mediaa.
- c) hän ei noudata kaikkia klassisia hyveitä. **(oikea vastaus)**
- d) hän ei kunnioita sananvapautta.

Tehtävä 1.1.13

Benedict Andersonin määritelmän mukaan kansakunta on

- a) kuviteltu poliittinen yhteisö. **(oikea vastaus)**
- b) etnisesti yhtenäinen
- c) maantieteellinen alue, jonka asukkaiden ei tarvitse kokea yhteisöllisyyttä.
- d) käsitteenä vanhentunut nykytodellisuudessa.

Tehtävä 1.1.14

Catherine Charlwoodin mukaan romaanissa *The Buried Giant*

- a) unohtaminen on merkki henkilöihahmojen välinpitämättömyydestä toisiaan kohtaan.
- b) Ishiguro tutkii, voiko unohtaminen olla toisinaan muistamista parempi vaihtoehto. **(oikea vastaus)**
- c) Merlin palauttaa kansakunnalle muistin ja saa siten aikaan rauhan.
- d) Merlin lietsoo vihaa pyyhkimällä ihmisten mielistä kauniit, yhteiset muistot.

Tehtävä 1.1.15

Ishiguro käyttää sanaa "boatmen". Catherine Charlwoodin mukaan sana viittaa

- a) Kreikan mytologiaan. **(oikea vastaus)**
- b) kuningas Arthurin aikaan sijoittuvaan mytologiaan.
- c) taruun Merlinin matkasta.
- d) Ishiguron romaaniin *The Remains of the Day*.

Osa 1, tehtävät 1.2 ja 1.3

Osassa 1 vastaat ennakkoon luetun materiaalin pohjalta tehtyihin monivalintakysymyksiin sekä kahteen esseekysymykseen.

Osan 1 tehtävät 1.2 ja 1.3 tarkastetaan vain, jos saat osan 1 tehtävästä 1.1 (monivalintatehtävästä) vähintään 10 pistettä. Jos saat tehtävästä alle 10 pistettä, pisteesi osasta 1 jäisivät joka tapauksessa alle osasta vaaditun 20 pisteen.

Osan 1 tehtävät 1.2 ja 1.3 ovat esseetehtäviä.

Tehtävä 1.2

Catherine Charlwood lainaa Ishiguron romaanista *The Buried Giant* seuraavan katkelman:

“I would say this couple lived an isolated life, but in those days few were ‘isolated’ in any sense we would understand[.]”

Charlwood kiinnittää katkelmassa huomiota romaanin kertojan tapaan puhutella lukijoita pronomiinilla *me* (*we*). Mihin Ishiguron romaani sillä Charlwoodin mielestä pyrkii?

(0–5 pistettä)

Vastauksen enimmäispituus (merkkiä): 1800

Tehtävä 1.2: Arvosteluperusteet

Vastaus voidaan jakaa osatekijöihin A-E

A: kognitiivinen käsitys tunnistamisesta

B: Ishiguron kertoja käyttää tunnistamista osallistaakseen lukijan entisaikojen Britanniaan.

C: Pronomini *me* yhdistää lukijan TBG:n kertojaan.

D: Skeemat ja yleiset hahmotelmat tukevat muistia.

E: Kertoja hyödyntää kulttuurisia käsitteitä, mikä korostaa kulttuurista muistia henkilökohtaisten muistojen sijaan.

Tehtävä 1.2: Mallivastaus

Charlwood liittää Ishiguron kertojan tavan käyttää lukijaan viittaavia pronomineja kertojan tapaan synnyttää tunnistamista. Koska useat tutkijat ovat käsitelleet tunnistamista Ishiguron romaaneissa eri näkökulmista, Charlwood tarkentaa viittaavansa analyysissään kognitiiviseen käsitykseen tunnistamisesta. Se vaatii subjektin, joka muistaa olleensa kyseisen asian kanssa tekemisissä aikaisemminkin. Ishiguron romaanissa kertoja käyttää tunnistamista keinona, jolla hän tuo lukijan mukaan entisaikojen Britanniaan. Sitaatissa, jossa kertoja käyttää *me*-pronominia, kertoja kutsuu lukijat pohtimaan, mitä eristäytyminen merkitsee romaanin maailmassa ja mitä se merkitsee ”meidän”, siis kertojan ja lukijan maailmassa. Kertoja luo yhteyden itsensä ja lukijan välille sillä oletuksella, että lukijan oletetaan jakavan kertojan kanssa saman ymmärryksen siitä, mitä eristys tai eristäytyminen merkitsee. Tämä perustuu siihen, että ihmiset käyttävät skeemoja, kun he pyrkivät muistamaan ja hahmottamaan asioita ja kokemuksia. Ishiguron kertoja suuntaa lukijan huomion tuttuun käsitteeseen eristäytyminen ja rohkaisee lukijaa käyttämään skemaattista ymmärrystään siitä. Kertoja viittaa käsitteisiin eikä henkilökohtaisiin muistoihin ja pyrkii siten herättämään juuri kulttuurista tunnistamista, mikä pitää lukijan omat muistot epämääräisinä. Siten simuloitu muistaminen sekoittuu unohtamiseen, kun kulttuurin yleiset skeemat jättävät henkilökohtaiset muistot ja kokemukset varjoon. Sitaatissa kertoja ei kehota lukijaa niinkään

ajattelemaan omia kokemuksiaan eristäytymisestä vaan kulttuurista ymmärrystä siitä, mitä eristys tai eristäytyminen merkitsee.

Tehtävä 1.3

Jaakko Seppälän mukaan *Rikos* (*The Killing*) ja *Silta* (*The Bridge*) ovat Nordic noir -sarjojen prototyyppieitä. Mikä on prototyyppiteoria ja mitä ominaisuuksia Seppälä pitää Nordic noir -sarjojen kohdalla keskeisinä?

(0–5 pistettä)

Vastauksen enimmäispituus (merkkiä): 1800

Tehtävä 1.3: Arvosteluperusteet

Vastaus voidaan jakaa osatekijöihin A-E

A: Prototyyppi on jonkin kategorian malliesimerkki, jonka avulla havainnollistetaan sille ominaisia piirteitä.

B: Lakoffin prototyyppiteoriassa yksittäisen jäsenen kategoriaan kuulumisen aste määräytyy sen mukaan, kuinka paljon teos muistuttaa prototyyppistä teosta.

Seppälän mukaan Nordic Noir -sarjojen tärkeimmät kategoriat ovat

C: modernin taide-elokuvan elementit

D: populaarin rikosgenren konventiot

E: Pohjoismaiden alueelliset elementit

Tehtävä 1.3: Mallivastaus

Prototyyppi on jonkin kategorian malliesimerkki, jonka avulla tunnistetaan kategorian olennaiset piirteet. Lakoffin prototyyppiteoriassa yksittäisen jäsenen kuulumisen aste tiettyyn kategoriaan määritellään sen mukaan, kuinka samankaltainen se on prototyyppin kanssa. Nordic Noir -sarjojen kohdalla *Rikosta* ja *Siltaa* pidetään lajityypin malliesimerkkeinä, joten ne ovat prototyyppieitä. Muita sarjoja verrataan niihin ja tarkastellaan, paljonko niissä on niitä piirteitä, joita pidetään juuri Nordic Noirille tyypillisinä. Eri tutkijat ovat painottaneet erilaisia elementtejä ja ovat osittain erimielisiäkin siitä, mitkä elementit ovat Nordic Noirille tyypillisimmät. Jaakko Seppälän mukaan keskeisimmät piirteet ovat modernin taide-elokuvan elementit, populaarin rikosgenren konventiot ja Pohjoismaiden alueelliset elementit.

Osa 2

Osa 2 perustuu ennakkoon lukemaasi materiaaliin sekä koetilaisuudessa jaettavaan tekstiin. Tehtävä mittaa asiasisällön jäsentynyttä hallintaa sekä kykyä hyödyntää koetilanteessa annettavaa aineistoa. Vastausten arvostelussa keskeisiä kriteerejä ovat asiasisältö, käsitteellinen selkeys, johdonmukaisuus ja kielellisen ilmaisun sujuvuus.

Kokeen osa 2 arvioidaan vain osassa 1 parhaiten menestyneeltä 100 hakijalta. Jos useammalla hakijalla on sama pistemäärä kuin 100:ksi parhaalla hakijalla, osa 2 arvioidaan kaikilta näiltä hakijoilta. Sinun on mahdollista tulla hyväksytyksi vain, jos saat osasta 1 vähintään 20 pistettä ja osasta 2 vähintään 30 pistettä.

Tehtävä 2

Aineisto: Reza, Yasmina 2003: *Taide* (Art 1994), suomentaneet Arto af Hällström ja Inkeri Kivirikko. Aineisto on poistettu tekijänoikeussyistä.

Lue alku Yasmina Rezan näytelmästä *Taide*. Pohdi, miten henkilöhahmojen keskustelussa ilmenee Carolyn Korsmeyerin kuvaamat erilaiset käsitykset esteettisestä mausta.

(0–60 pistettä)

Vastauksen enimmäispituus (merkkiä): 7500

Tehtävä 2: Arvosteluperusteet

Valintakokeen osa 2 mittaa asiasisällön jäsentynyttä hallintaa sekä kykyä hyödyntää koetilanteessa annettavaa aineistoa. Vastauksen arvostelukriteereitä ovat asiasisältö, käsitteellinen selkeys, johdonmukaisuus ja kielellisen ilmaisun sujuvuus.

Asiasisällöltään hyvässä vastauksessa tuodaan esiin Marcin ja Sergen erilaiset maut ja eritellään niitä monipuolisesti suhteessa Korsmeyerin artikkelissa esitelyihin kertomuksiin, eli historiallisiin ja käsitteellisiin selvityksiin. Ensimmäisessä kertomuksessa maun uskotaan olevan universaali ja demokraattinen, mutta toisen kertomuksen mukaan maku on eliitin määrittelemä ja sisältää sosiaalista vallankäyttöä. Tämän kertomuksen mukaan koulutetut ihmiset ohjaavat muiden makua asettamalla esteettiselle arvostelmalle mittapuut. Toisessa kertomuksessa maku ennemmin erottaa kuin yhdistää ihmisiä. On mahdollista tulkita, että näytelmässä Sergelle ja Marcille käy näin.

Hyvässä vastauksessa eritellään Marcin ja Sergen dialogia ja poimitaan siitä piirteitä, jotka viittaavat Korsmeyerin kertomuksiin. Analyysissä voidaan tuoda esiin esimerkiksi Sergen tapa puhua teoksesta suhteessa taidemaailmaan, kuten arvostettuun galleristiin ja tämän makuun sekä taiteilijan asemaan tunnettuna taiteilijana. Hän ei niinkään puhu teoksen kauneudesta tai sen synnyttämästä mielihyvästä vaan perustelee teoksen hinnan teoksen ulkopuolisilla seikoilla. Hän myös moittii Marcia siitä, että tämä arvostelee teosta ilman modernin taiteen asiantuntijuutta ja perustelematta käsitystään. Sergen voi tulkita edustavan artikkelin toista tarinaa ja siten käsitystä, jonka mukaan esteettinen arvostelma perustuu asiantuntijoiden käsityksiin, tai ensimmäiseen tarinaan sisältyvää ajatusta maun kultivoitumisesta ja esteettisen arvostelman normeista. Marc puolestaan tarkastelee teosta ja sen ominaisuuksia, eikä tunne taidemaailmaa tai piittaa asiantuntijoiden arvioista. Marcin näkemyksessä on piirteitä ensimmäisestä tarinasta, jossa painottuu mielihyvän kokemus. Francis Hutchesonin mukaan jokaisella on kyky aistia kauneutta, ilahtua tai tuntea tyytymättömyyttä. Marcin voi tulkita olevan tyytymätön teokseen ja katsovan oman kokemuksensa riittävän perusteluksi omalle arviolleen. Ensimmäisen kertomuksen piirteiden lisäksi Marcin näkemyksissä voi havaita myös artikkelin kolmanteen kertomukseen ja

nykytaiteeseen yhdistetyn antitaide- ja antiestetiikkaliikkeiden piirteitä. Toinen kertomus on tyypillinen modernille ajalle, ja Serge kuvailee Marcin vihaavan modernia taidetta. Korkeisiin pisteisiin yltävässä vastauksessa kiinnitetään huomiota siihen, kuinka näytelmä esittelee henkilöt tuomalla esiin heidän sosiaalisen statuksensa, kuten koulutuksen ja varallisuuden, ja yhdistetään tämä Pierre Bourdieun teoriaan ja habitus-käsitteeseen.

Erinomaisessa vastauksessa mainitaan 1700-luku maun vuosikymmenenä, esitellään empiristinen kauneuskäsitys ja pohditaan sen vaikutusta makuarvostelmien mahdollisuuteen sekä tarkastellaan eri aikakausien käsityksiä suhteessa Marcin ja Sergen keskusteluun. Erinomaisessa vastauksessa pohditaan myös, miten näytelmän dialogissa heijastuu 1900-luvun muutos, jossa esteettinen arvo ja maun käsite horjuvat.